

Lieta C-58/21

**Lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu kopsavilkums saskaņā ar Tiesas
Reglamenta 98. panta 1. punktu**

Iesniegšanas datums:

2021. gada 1. februāris

Iesniedzējtiesa:

Verwaltungsgericht Wien (Austrija)

Datums, kurā pieņemts iesniedzējtiesas nolēmums:

2021. gada 21. janvāris

Prasītājs:

FK

Atbildētāja iestāde:

Rechtsanwaltskammer Wien

Pamatlietas priekšmets

Sociālais nodrošinājums – Piemērojamie tiesību akti – Advokāti – Vecuma pensija – Piešķiršanas nosacījums – Advokāta profesionālās darbības neveikšana Austrijā un ārvalstīs

Lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu priekšmets un juridiskais pamats

Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (EK) Nr. 883/2004 (2004. gada 29. aprīlis) par sociālās nodrošināšanas sistēmu koordinēšanu interpretācija, kā arī izvērtējums, vai Austrijā advokātiem piemērojamie pensiju noteikumi ir saderīgi ar Savienības tiesību normām; LESD 267. pants.

Prejudiciālie jautājumi

- 1) Kā ir jāinterpretē Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (EK) Nr. 883/2004 (2004. gada 29. aprīlis) par sociālās nodrošināšanas sistēmu koordinēšanu 13. panta 2. punkta b) apakšpunkts, ja attiecīgās personas

darbības interešu centrs kvantitatīvā ziņā atrodas trešā valstī, kurā ir personas dzīvesvieta, un attiecīgā persona turklāt veic darbību divās dalībvalstīs (Vācijas Federatīvajā Republikā un Austrijā), turklāt viņas darbība abās dalībvalstīs ir sadalīta tādējādi, ka skaidri lielākā daļa tiek veikta vienā dalībvalstī (konkrētajā gadījumā – Vācijas Federatīvajā Republikā)?

Gadījumā, ja no minētā noteikuma interpretācijas izriet Austrijas kompetence, tiek [uzdots šāds jautājums]:

- 2) [Vai] saskaņā ar Savienības tiesībām ir pieļaujama norma, kas paredzēta *Rechtsanwaltsordnung* [Advokatūras noteikumu] 50. panta 2. punkta otrās daļas c) apakšpunkta aa) ievilkumā, un uz to balstītā norma, kas paredzēta 2018. gada statūtu A daļas 26. panta 1. punkta astotajā daļā, vai arī tās ir pretrunā Savienības tiesību aktiem, kā arī Savienības tiesībās garantētajām tiesībām, jo tajās kā nosacījums vecuma pensijas piešķiršanai tiek prasīts neveikt advokāta profesionālo darbību Austrijā un ārvalstīs (50. panta 2. punkta [otrās daļas] c) apakšpunkta aa) ievilkums), tas ir, – nevienā valstī (2018. gada statūtu A daļas 26. panta 1. punkta astotā daļa)?

Atbilstošās Savienības tiesību normas

Eiropas Savienības Pamattiesību harta (turpmāk tekstā – “Harta”): 15., 17., 20. un 21. pants;

LESD: 49. un 56. pants;

Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (EK) Nr. 883/2004 (2004. gada 29. aprīlis) par sociālās nodrošināšanas sistēmu koordinēšanu: 2., 3., 11., 13., 50. un 87. pants;

Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (EK) Nr. 987/2009, ar ko nosaka īstenošanas kārtību Regulai (EK) Nr. 883/2004 par sociālās nodrošināšanas sistēmu koordinēšanu: 14., 45. un 47. pants.

Atbilstošās valsts tiesību normas

Rechtsanwaltsordnung (RAO): 49. un 50. pants;

Verordnung der Vertreterversammlung des Österreichischen Rechtsanwaltskammertages über die Versorgungseinrichtungen Teil A der österreichischen Rechtsanwaltskammern [Austrijas advokātu kolēģiju asociācijas pārstāvju sapulces Statūti par pensiju iestādēm, A daļa] (turpmāk tekstā – “*Satzung Teil A 2018*”): 26. pants.

Īss pamatlietas faktisko apstākļu un tiesvedības izklāsts

- 1 *Verwaltungsgericht Wien* [Vīnes administratīvajai tiesai] ir jāizskata kāda advokāta (turpmāk tekstā – “prasītājs”) sūdzība par *Rechtsanwaltskammer Wien* [Vīnes Advokātu kolēģijas] lēmumu.
- 2 Prasītājam ir gan Polijas, gan Vācijas pilsonība, un viņš strādāja vai attiecīgi daļēji vēl strādā advokāta profesijā trijās valstīs (Vācijā, Šveicē un Austrijā).
- 3 Turklāt sākotnēji viņš savu darbību koncentrēja uz Vāciju un vēlāk (līdz šim brīdim) – uz Šveici. Turpretim Austrijā viņš advokāta profesionālo darbību veica vien salīdzinoši nelielā apmērā. Līdz ar to Austrijā nostrādātais darba laiks un arī tur gūtais apgrozījums nekad nepārsniedza 10 % no viņa kopējā darba laika vai attiecīgi kopējā apgrozījuma.
- 4 Prasītāja dzīvesvieta nekad nav bijusi Austrijā. Laikposmā no 1996. gada līdz 2007. gadam viņa privātās dzīves interešu centrs atradās Vācijā, pēc tam – Šveicē.
- 5 Prasītājs Vīnes Advokātu kolēģijā iesniedza pieteikumu par priekšlaicīgas vecuma pensijas piešķiršanu. Šajā pieteikumā viņš norādīja, ka neveiks advokāta profesionālo darbību tikai Austrijā, bet turpinās advokāta praksi Vācijā un Šveicē.
- 6 Vīnes Advokātu kolēģija pieņēma lēmumu, ar kuru tā noraidīja prasītāja pieteikumu par priekšlaicīgas vecuma pensijas piešķiršanu. Pamatojumam tika norādīts, ka prasītājs Vācijā un Šveicē turpinot veikt advokāta profesionālo darbību un tādējādi neesot izpildīts būtisks nosacījums, lai varētu tikt piešķirta priekšlaicīga vecuma pensija (skat. tālāk 7. punktu).

Pamatlietas pušu galvenie argumenti

- 7 Advokātu kolēģija uzskata, ka Austrijā priekšlaicīga vecuma pensija var tikt piešķirta tikai tādā gadījumā, ja notiek globāla atteikšanās no tiesībām veikt advokāta profesionālo darbību. Tas it īpaši izrietot no *Satzung Teil A 2018* 26. panta 1. punkta astotās daļas.
- 8 Prasītājs uzskata, ka tas pārkāpj Savienības tiesības, it īpaši brīvību veikt uzņēmējdarbību un pakalpojumu sniegšanas brīvību.

Īss lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu motīvu izklāsts

- 9 Pirmā jautājuma mērķis ir vispirms precizēt piemērojamās tiesību normas. Proti, jautājums ir par to, vai Austrijas tiesību normas vispār ir piemērojamas.
- 10 Piemērojamie tiesību akti pamatā ir piesaistīti galvenajai nodarbinātības vietai.
- 11 Attiecībā uz personām, kas parasti veic darbību pašnodarbinātas personas statusā divās vai vairāk dalībvalstīs, Regulas Nr. 883/2004 13. panta 2. punktā ir noteikts,

pamatojoties uz kādiem kritērijiem ir jānosaka piemērojamie tiesību akti. Atbilstoši šiem kritērijiem personas, kurām ir piemērojams 13. panta 2. punkts, ir pakļautas vai nu dzīvesvietas dalībvalsts tiesību aktiem, vai arī, ja viņas būtisku savas darbības daļu neveic šajā dalībvalstī, tās dalībvalsts tiesību aktiem, kurā atrodas viņu darbības interešu centrs.

- 12 Prasītāja galvenā dzīvesvieta ir Šveicē, kurā viņš arī veic kvantitatīvā ziņā lielāko daļu savas profesionālās darbības. Līdztekus viņš kvantitatīvā ziņā daudz mazāku daļu savas profesionālās darbības veic vēl divās dalībvalstīs (Vācijā un Austrijā), turklāt šīs darbības lielākā daļa tiek veikta Vācijā.
- 13 Rodas jautājums, kā Regulas Nr. 883/2004 13. panta 2. punkta b) apakšpunkts ir jāinterpretē tādā situācijā, kāda tā ir izskatāmajā lietā, kad gan personas darbības interešu centrs, gan dzīvesvieta neatrodas kādā dalībvalstī, un šī noteikuma burtiska interpretācija nozīmētu, ka nav piemērojami vispār nevienas dalībvalsts tiesību akti. Ja Regulas Nr. 883/2004 13. panta 2. punkta b) apakšpunkta interpretācijas rezultātā tomēr izrādītos, ka ir jāpiemēro kādas dalībvalsts tiesību akti, nav skaidrs, kuri tiesību akti (tātad, kuras dalībvalsts tiesību akti) ir jāpiemēro, ja attiecīgā persona savu profesionālo darbību vairākās dalībvalstīs veic dažādā apjomā.
- 14 Gadījumā, ja ir jāpiemēro Austrijas tiesību akti, otrā jautājuma mērķis ir precizēt, vai ar Savienības tiesībām ir saderīgs *Rechtsanwaltsordnung* 50. panta 2. punkta otrās daļas c) apakšpunkta aa) ievilkums – atbilstoši kuram tiesību saņemt pensiju nosacījums ir “advokāta profesionālās darbības neveikšana Austrijā un ārvalstīs” – un uz to balstītā *Satzung Teil A 2018* 26. panta 1. punkta astotās daļas norma – atbilstoši kurai tiesību uz vecuma pensiju nosacījums ir “advokāta profesionālās darbības neveikšana nevienā valstī”.
- 15 Proti, šīs normas īpaši varētu būt pretrunā LESD 49. pantā ietvertajai brīvībai veikt uzņēmējdarbību, jo izskatāmā lieta, pirmkārt, skar pārrobežu situāciju, un, otrkārt, attiecīgās Austrijas normas rada advokātiem šķēršļus veikt uzņēmējdarbību.
- 16 Turklāt runa ir arī par Hartas 17. pantā nostiprināto tiesību uz īpašumu pārkāpumu. Proti, Savienības tiesībās nostiprinātās īpašumtiesības aizsargā arī finansiālas intereses saistībā ar normatīvajos aktos paredzētajiem sociālajiem maksājumiem, tādiem, kā it īpaši pensiju maksājumi. Pamattiesību uz īpašumu ierobežojumi ir jāparedz tiesību aktos, šiem ierobežojumiem jābūt pamatotiem ar Savienības vispārējo interešu mērķiem, tiem jābūt piemērotiem mērķa sasniegšanai un samērīgiem. Ir šaubas par to, vai visi šie nosacījumi ir izpildīti.
- 17 Turklāt attiecīgais Austrijas tiesiskais regulējums varētu būt pretrunā LESD 56. pantā noteiktajai pakalpojumu sniegšanas brīvībai, Hartas 15. pantā nostiprinātajām tiesībām strādāt un iesaistīties brīvi izraudzītā profesijā un Savienības tiesībās paredzētajam nediskriminācijas principam.